

"ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם" נגעי בתים הם רמז על חורבן בית המקדש כדי לגלות את האהבה המוסתרת בתוך הקירות

את אוצרות בית ה'. ונתן את הבית, (עזרה ה-יב) ובינתא דנא סתריה. והוציא אל מחוץ למחנה, (שם) ועמה הגלי לבבל. יכול לעולם, תלמוד לומר, ולקחו אבנים אחרות, שנאמר (ישעיה כח-טז) לכן כה אמר ה' אלקים, הנני יסד בציון אבן אבן בחרן פנת יקנת".

ונראה לפרש לפי זה מה שכתוב (ויקרא יד-מח): "ואם בוא יבוא הכהן וראה והנה לא פשה הנגע בבית אחרי היטוח את הבית וטיהר הכהן את הבית כי נרפא הנגע". על פי מה שפירש הרה"ק מראפשיץ זי"ע ב"זרע קודש" (פרשת כי תצא ד"ה כי תבנה) מה שאנו מתפללים (שמונה עשרה ברכת ולירושלים): "ובנה אותה בקרוב בימינו בנין עולם", שהכוונה בזה על בנין בית המקדש השלישי שהולך ונבנה על ידי עסק התורה וקיום המצוות בלשון קדשו:

"על פי מה שפירשתי, ובנה אותה בקרוב בימינו בנין עולם, שבונה ירושלים ה', ובמה בונה אותה, 'בימינו' על ידי הימים שלנו, שבכל יום כשאדם עובד אותו יתברך, הכל לפי מעשיו בונה את ירושלים ובית המקדש, יש בונה ביום אחד שורה שלימה, ויש מניח למשל לכינה אחת, כן בונה האדם מישראל שעובד ה' בכל יום, עד שיהיה נבנה בשלימות במהרה בימינו".

לפי זה נשכיל להבין כי הרשעים בעונותיהם הרבים פוגמים בבית המקדש של מעלה ומעכבים את השלמת בנינו. הנה כי כן זהו פירוש הכתוב: "ואם בוא יבוא הכהן", הוא הקב"ה שנקרא כהן כמבואר בגמרא (סנהדרין לט.), "וראה והנה לא פשה הנגע בבית אחרי היטוח את הבית", שלא נתרבה הנגע בבית המקדש של מעלה אחרי שעשו תשובה ותיקנו מה שפגמו, "וטיהר הכהן את הבית כי נרפא הנגע", שיכין את בית המקדש השלישי להורידו לישראל.

עליהם, עמדו והטמינו ממנום בבתים ובשדות. אמר הקב"ה אני הבטחתי לאבותיהם שאני מכניס את בניהם לארץ מלאה כל טוב, שנאמר (דברים ו-יא) ובתים מלאים כל טוב, מה הקב"ה עושה, מגרה נגעים בביתו, והוא סותרו ומוצא בו סימא". פירוש, מטמון.

הנה כי כן צריך ביאור איך זה מתאים עם מה שלמדנו: "בית המנוגע לא היה ולא עתיד להיות, ולמה נכתב דרוש וקבל שכר". הן אמת שאפשר לומר כי רשב"י במדרש חולק על הגמרא וסובר שבית המנוגע כן היה, אולם אם אפשר להשוות דעת רשב"י עם המדרש בוודאי טוב יותר.

זאת ועוד, שהרי הוכחת הגמרא שבית המנוגע לא היה היא מדברי רבי אלעזר ברבי שמעון, ומן הסתם לא היה רבי אלעזר חולק על דברי אביו רשב"י, ומוכח שגם רשב"י אביו סובר שבית המנוגע לא היה, ולפי זה צריך ביאור מהו הלך שאלו חייבים ללמוד מהמשל של האמוריים שטמנו אוצרות זהב בקירות בתיהם.

"ובא אשר לו הבית זה הקב"ה"

פתח דברינו יאיר לבאר הלך הנשגב מבית המנוגע, כדי לקיים בכך דברי חכמים "דרוש וקבל שכר", על פי מה שדרשו חכמינו ז"ל במדרש (ויק"ר יז-ז) פרשה זו של נגעי בתים, שכל כולה מדברת על חורבן בית המקדש:

"ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם, זה בית המקדש, שנאמר (יחזקאל כד-כא) הנני מחלל את מקדשי גאון עוזכם. ובא אשר לו הבית, זה הקב"ה, שנאמר (חגי א-ט) יען ביתי אשר הוא חרב. והגיד לכהן, זה ירמיה, שנאמר (ירמיה א-א) [דברי ירמיה בן חלקיה] מן הכהנים אשר בענתות.

כנגע נראה לי בבית, זו טינופת עבודה זרה... וצוה הכהן ופנו את הבית, (מלכים א יד-כו) ויקח

בשבת קודש הבאה עלינו לטובה, הקריאה בתורה היא בשתי הפרשיות תזריע-מצורע, שמפורשים בהן ג' מיני נגעים: "נגעי אדם" הבאים על אדם, "נגעי בגדים" הבאים על בגדים, "נגעי בתים" הבאים על בתים. במאמר זה ברצוננו להתבונן בפרשת מצורע במציאות המיוחדת של נגעי בתים (ויקרא יד-לג): "וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר, כי תבואו אל ארץ כנען אשר אני נותן לכם לאחוזתה, ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם".

חכמינו ז"ל מגלים לנו דבר פלא בגמרא (סנהדרין עא.): "בית המנוגע לא היה ולא עתיד להיות, ולמה נכתב דרוש וקבל שכר". ומפרש הטעם לכך, כי במציאות קשה מאד שיתקיימו התנאים לטמא נגעי בתים:

"דתן רבי אלעזר ברבי שמעון אומר, לעולם אין הבית טמא [בטומאת נגעים], עד שיראה [הנגע] כשתי גריסין על שתי אבנים, [ואותן שתי אבנים תהיינה] בשתי כתלים בקרן זוית [אחת בכותל זה ואחת בכותל זה, והנגע יהיה משוך על פני שתיהן], ארכו כשני גריסין ורחבו כגריס", כדי שבכל אבן יהיה נגע מרובע בשיעור גריס על גריס, וזה אינו שכיח במציאות, ומוכח שכל הענין של נגעי בתים הוא רק בגדר "דרוש וקבל שכר".

אמנם לכאורה מצינו סתירה לכך ממה שפירש רש"י: "ונתתי נגע צרעת. בשורה היא להם שהנגעים באים עליהם, לפי שהטמינו אמוריים מטמוניות של זהב בקירות בתיהם כל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר, ועל ידי הנגע נותן הבית ומוצאן". המקור לדברי רש"י הוא ממה שדרש התנא האלקי רשב"י במדרש (ויק"ר יז-ו):

"ונתתי נגע צרעת. תני רבי חייא, וכי בשורה היא להם שנגעים באים עליהם. תני רבי שמעון בן יוחאי, כיון ששמעו כנענים שישראל באים

שתי צפרים רמז על שני משיחים

הנה מה טוב ומה נעים לפרש לפי זה המשך הכתובים, איך יטהר הקב"ה את בית המקדש השלישי להורידו לישראל בהבאת שתי צפרים טהורות, ממש על פי דרכו של ה"אור החיים" הקדוש, שמפרש כן בתחילת פרשת מצורע (ויקרא שם ט) בטהרת נגעי אדם בשתי ציפורים, שהוא רמז נפלא על הגאולה על ידי משיח בן יוסף ומשיח בן דוד, וכן פירש בשל"ה הקדוש (מסכת פסחים מצה עשירה סוף אות שפ), ולפי זה יתפרשו הפסוקים גם כאן (שם מט):

"ולקח לחטא את הבית שתי צפרים", רמז על משיח בן יוסף ומשיח בן דוד, "ועץ ארז ושני תולעת ואזוב", בזכות שלשת אבות, "עץ ארז", הוא אברהם שנאמר עליו (יהושע יד-טו): "האדם הגדול בענקים", "ושני תולעת", זה יעקב כמו שכתוב (ישעיה מא-יד): "אל תיראי תולעת יעקב", "ואזוב", הוא יצחק שמדתו גבורה.

"ושחט את הציפור האחת אל כלי חרש על מים חיים", רמז על משיח בן יוסף שיהרג כמבואר בגמרא (סוכה נב.) כדי לכפר על עוונות ישראל, "וחיטא את הבית בדם הציפור ובמים החיים ובציפור החיה ובעץ הארז ובאזוב ובשני התולעת", שיצרף הזכויות של משיח בן יוסף שנהרג ומשיח בן דוד ושלוש האבות, "ושילח את הציפור החיה אל מחוץ לעיר על פני השדה", שישלח את משיח בן דוד לקבץ נדחי ישראל מארבע כנפות הארץ, "וכיפר על הבית וטהר", שיבנה בית המקדש השלישי במהרה בימינו.

הציפור השחווטה תיקון על שנאת חנם ולשון הרע

ויש להוסיף נקודה יקרה על פי מה ששינוי בגמרא (יומא ט): "מקדש ראשון מפני מה חרב, מפני שלשה דברים שהיו בו, עבודה זרה וגילוי עריות ושפיכות דמים... אבל מקדש שני שהיו עוסקין בתורה ובמצות וגמילות חסדים מפני מה חרב, מפני שהיתה בו שנאת חנם, ללמדך ששקולה שנאת חנם כנגד שלש עבירות, עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים".

וביאר ה"חפץ חיים" (הקדמה ד"ה אך לבסוף) הכוונה בזה, שמתוך שנאת חנם דיברו לשון הרע זה על זה, כי על המחשבה לבד לא היו נענשים כל כך. והביא סימוכין לכך ממה שאמרו בגמרא ששנאת חנם שקולה כנגד ג' עבירות החמורות, ובגמרא (ערכין טו): אמרו כן על לשון

גמרא: "בית המנוגע לא היה ולא עתיד להיות ולמה נכתב דרוש וקבל שכר". מהו הדרוש

ביאור דברי רשב"י כי נגעי בתים באו לטובת ישראל כדי לגלות האוצרות שהטמינו האמוריים בקירות הבית

מדרש: "ובא אשר לו הבית, זה הקב"ה... והגיד לכהן, זה ירמיה כנגע נראה לי בבית... ונתן את הבית" חורבן בית המקדש

גמרא: "בשעה שנכנסו נכרים להיכל ראו כרובים המעורין זה בזה לרמז שגם אחרי החורבן הקב"ה מחבב את ישראל

הרבים ידי חובתן", אינו יכול להוציא את הרבים מהעוונות שלהם.

והנה מבואר במדרש תנחומא (פרשת וישב אות ז): "וכן ביוסף לא הגיעוהו כל אותן הצרות, אלא על לשון הרע שסיפר על אחיו, שנאמר (בראשית לד-ב) ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם". נמצא שהיה מחוייב בדבר, לכן דוקא משיח בן יוסף יכפר על בני ישראל, על חורבן בית המקדש בגלל שנאת חנם שגרמה ללשון הרע.

החיבור של שני הכרובים בשעת החורבן

בדרך זו במסילה נעלה לבאר מה שדרש רשב"י הטעם שהקב"ה מביא נגע צרעת על הבתים: "לפי שהטמינו אמוריים מטמוניות של זהב בקירות בתיהם", על פי מה שנקדים לבאר ענין פלא שהיה בשעת החורבן, כאשר נכנסו הגוים לקדשי הקדשים בתשעה באב, כמו ששינוי בגמרא (יומא נד): "בשעה שנכנסו נכרים להיכל ראו כרובים המעורין זה בזה, הוציאו לשוק ואמרו, ישראל הללו שברכתן ברכה וקללתן קללה יעסקו בדברים הללו, מיד הזילום שנאמר (איכה א-ח) כל מכבדיה הזילוה כי ראו ערותה".

ב"שיטה מקובצת" (בבא בתרא צט:) הביא מה שהתפלא על כך אחד מן הראשונים רבינו יוסף מיגאש, ממה ששינוי בגמרא (יומא נד): "בשעה שהיו ישראל עולין לרגל מגללין להם את הפרוכת ומראין להם את הכרובים שהיו מעורים זה בזה, ואומרים להם ראו חיבתכם לפני המקום כחיבת זכר ונקבה".

הביאור בזה על פי הידוע כי בשעת מתן תורה קידש הקב"ה את כנסת ישראל בקידושין גמורים, כמו שכתוב (שמות יט-י): "וקדשתם היום ומחר", ומפרש במדרש (דב"ר ג-ב) כי "וקדשתם" הוא מלשון קידושין. וזהו שכתוב (שמות יט-

הרע: "תנא דבי רבי ישמעאל, כל המספר לשון הרע מגדיל עוונות כנגד שלש עבירות, עבודת כוכבים וגילוי עריות ושפיכות דמים". הרי מבואר כי מה שאמרו ששקולה שנאת חנם כנגד ג' עבירות אלו, הכוונה שמתוך כך דיברו לשון הרע ששקולה כנגד עבירות הללו.

והנה ידוע מה שפירש רש"י (שם ד) הטעם שהמצורע מביא ציפורים לטהרתו: "לפי שהנגעים באין על לשון הרע שהוא מעשה פטופטי דברים, לפיכך הוזקקו לטהרתו ציפורים שמפטפטין תמיד בצפצוף קול". הנה כי כן מבואר היטב הטעם שגם על נגעי בתים, שהם רמז על חורבן בתי מקדשות בעון שנאת חנם, מביאים שתי ציפורים שהן רמז על משיח בן יוסף ומשיח בן דוד, ושוחטים ציפור אחת שהיא רמז על מיתתו של משיח בן יוסף, כדי לכפר בכך על שנאת חנם שהביאה ללשון הרע שהחריבה את בית המקדש השני.

ויש לומר עוד כי משיח בן יוסף מכפר על שנאת חנם ולשון הרע, על פי מה ששינוי במשנה (ר"ה כט): "זה הכלל כל שאינו מחוייב בדבר אינו מוציא את הרבים ידי חובתן". וביאר הבעש"ט הקדוש זי"ע בדרך רמז [ראה בספר "בעל שם טוב" (פרשת אחרי) בהגהות "מקור מים חיים" (סימן ד) בענין זה]. כי תכלית עבודת הצדיק בעולם הזה היא להחזיר את ישראל בתשובה ולקרבם לאביהם שבשמים.

אולם כלל גדול הוא שהצדיק אינו יכול להעלות את ישראל, אלא אם כן יש לו ירידה קצת להיות מחוייב בדבר מעין הפגם של ישראל, ועל ידי שהוא עולה ומתעלה לתקן את עצמו, הוא ממשיך עמו גם את ישראל למעלה. וזהו ביאור המשנה: "זה הכלל כל שאינו מחוייב בדבר", צדיק שנמצא רק למעלה ואינו מחוייב בדבר מעין פגם ישראל, "אינו מוציא את

הקדוש בענין השראת השכינה בבית המקדש, הנה הדברים בלשון קדשו:

"נקדים מה שפירש האלשיך בפסוק (שיר השירים ג-ט) אפריון עשה לו המלך שלמה כו', והוא כי יש לתמוה בענין עשיית בית המקדש לשכון שם שכינתו יתברך שמו, הלא השמים ושמי השמים לא יכללוהו, ומה בצע בבנות בית. אך ענין המכוון הוא, כל אחד מישראל נתן נדבתו באהבה רבה ויראת שמים ורצון לבו, ומדות אלה היראה ואהבה והרצון הוא המובחר שבכל מדות האדם, וזהו כל הקדושה שבתוך איש הישראלי.

וידוע כי בהיות אדם מקדש עצמו במדות אלה, ממשיך בזה על עצמו השראת שכינה, כי השי"ת אוהב מדות אלה, ובכל מקום אשר נמצאים שם אלה, כביכול מצמצם עצמו ושורה שם. אך אינו דומה קדושת איש אחד, לקדושת צירוף אנשים רבים, לענין המשכת השראת שכינה כנודע, ולכן צוה ה' שכל אחד מישראל יתן נדבתו, ונתנו כל אחד מהם באהבה רבה היותר אפשרית, ומנדבות האלה נבנה הבית.

נמצא נצטרף שם קדושת כלל ישראל ביחד, ונמשך ממילא על ידי זה בבית המקדש השראת שכינה, באופן היותר נאות שראוי להמשיך לצירוף קדושת כלל ישראל, וממילא זרח אור אהבה ויראה וקדושה מבית המקדש לכלל ישראל, ובפרט בעלותם לראות את פני ה', וניתוסף קדושה בכל אחד מישראל יותר מאשר בתחילה, וכאשר ניתוסף בהם קדושה, הוסיפו עוד קדושה יתירה והשראת שכינה אל בית המקדש... וכן היה הולך תמיד ומוסיף קדושת ישראל וקדושת בית המקדש עד אין קץ, כי ישראל מוסיפין בבית המקדש, ובית המקדש בישראל, עד שהיו ישראל מתעלין יותר מצבא מרום העליונים, וכל העולמות היו מתעלין עמהם עד בלי גבול, לולא שקלקלו בינתיים.

וזהו שאמר הכתוב כמתמיה, אפריון עשה לו המלך שלמה שהשלום שלו מעצי הלבנון, מה בצע לו בעצים, וכן עמודיו עשה כסף רפידתו זהב כו', מה בצע לו בכסף וזהב וארגמן. ומתיר תוכו רצון אהבה מבנות ירושלים, הוא כינוי לישראל, ורצונו לומר כי חיצוניות הדבר באמת מה בצע בו, אלא בפנימיותו רצון, רצונו לומר נצטרף אהבה וקדושת כל איש ואיש מישראל, וכאן נמצא כאן היה קדושת כל ישראל ביחד, לכן שם השראת השכינה".

אלשיך הקדוש: הקב"ה בחר להשרות שכינתו בית המקדש "תוכו רצון אהבה" משום אהבת ישראל שבתוך הקרשים

"הקב"ה שפך חמתו על העצים ועל האבנים" כדי לגלות אהבת ישראל הטמונה בתוך קירות בית המקדש

הקב"ה סיבב שיוציאו האויבים את הכרובים המחוברים לשוק להראות לישראל שאפשר להתייחד עם הקב"ה גם בגלות

גמרא: "מיום שחרב בית המקדש אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה" שבהם הוא מתייחד עם ישראל

ונראה להוסיף תבלין לבאר מה שבחר הקב"ה להראות חביבותו לישראל בשעת החורבן, על ידי שהוציאו הגוים את הכרובים בעודם מחוברים מחוץ לבית המקדש, בהקדם לבאר עוד מאמר פלא ידוע בענין חורבן בית המקדש במדרש (איכ"ר ד-טו):

"כתיב (תהלים עט-א) מזמור לאסף אלקים באו גוים בנחלתך, לא הוה קרא צריך למימר אלא בכי לאסף, נהי לאסף, קינה לאסף, ומה אומר מזמור לאסף... אמרו לאסף, הקב"ה החריב היכל ומקדש ואתה יושב ומזמר. אמר להם מזמר אני ששפך הקב"ה חמתו על העצים ועל האבנים ולא שפך חמתו על ישראל".

ולכאורה יפלא הפלא ופלא, שהרי שנינו בגמרא (שבת קה:): "המקדש בגדיו בחמתו והמשבר כליו בחמתו והמפזר מעותיו בחמתו יהא בעיניך כעובד עבודה זרה". הנה כי כן איך יעלה על הדעת שהקב"ה כביכול היה צריך למצוא דרך לשפוך חמתו על העצים ועל האבנים, עד כדי כך שאם לא היה מוציא חמתו על העצים היה שופך חמתו על ישראל.

"והבריה התיכון בתוך הקרשים... דא הוא יעקב קדישא שלימא"

רחש לבי דבר טוב לבאר כל זה על פי מאמרו של התנא האלקי רשב"י בזוהר הקדוש (פרשת תרומה קעה:): "אמר רבי שמעון, (שמות כו-כח) והבריה התיכון בתוך הקרשים מבריה מן הקצה אל הקצה, דא הוא יעקב קדישא שלימא". פירוש, יעקב אבינו הוא הבריה התיכון שהיה בתוך קרשי המשכן מן הקצה אל הקצה.

ונראה לבאר הענין בזה על פי דברות קדשו של ה"עריב נחל" (פרשת תרומה דרוש א), שהאריך לבאר באופן נשגב את הביאור של האלשיך

(י): "ויוצא משה את העם לקראת האלקים מן המחנה", ופירש רש"י: "לקראת האלקים, מגיד שהשכינה יצאה לקראתם כחתן היוצא לקראת כלה". וכן כתוב (ישעיה סב-ה): "ומשוש חתן על כלה ישיש עליך אלקיך".

והנה בגמרא (בבא בתרא שם) מקשה מה שמצינו סתירה בענין עמידת הכרובים, כי כתוב אחד אומר (שמות כה-כ): "ופניהם איש אל אחיו", משמע שפניהם היו מופנות זה לזה, וכתוב אחד אומר (דברי הימים ב ג-יג): "ופניהם לבית", משמע שפניהם לא היו איש אל אחיו כי אם כלפי הבית. ומתיר: "לא קשיא כאן בזמן שישראל עושין רצונו של מקום, כאן בזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום".

פירוש, בזמן שישראל עושים רצונו של מקום, אז הם מפנים את כל מגמת פניהם כלפי הקב"ה, וכמים הפנים לפנים מפנה הקב"ה כביכול את פניו אליהם, ואז הפנו שני הכרובים, שהם רמז על הקב"ה ונכנסת ישראל, את פניהם זה לזה באהבה גדולה בבחינת: "ופניהם איש אל אחיו". אבל כאשר אין ישראל עושים רצונו של מקום, הרי הם הופכים את פניהם שלא להסתכל כלפי הקב"ה, ועל ידי זה גם הקב"ה כביכול מפנה את פניו מהם, ועל ידי זה גם הכרובים למטה הם בבחינת: "ופניהם לבית".

הנה כי כן מתפלא רבינו יוסף מייגאש על מה ששנינו, כי כשנכנסו הנכרים להיכל קדשי הקדשים מצאו את הכרובים מחוברים פניהם איש אל אחיו, שהרי סיבת החורבן היא משום שלא היו ישראל עושים רצונו של מקום, אם כן איך יתכן שמצאו את הכרובים מעורים זה בזה. ותירץ הר"י מייגאש כי בעת החורבן היה זה בדרך נס, כדי להראות את החיבה הגדולה שהקב"ה מחבב את ישראל גם בגלות.

לכן סיבב הקב"ה שבשעת החורבן הוציאו הגוים את הכרובים מבית המקדש בעודם צמודים יחד, כדי שיראו כל ישראל וישכילו להבין שהקב"ה רוצה לגלות להם בכך, כי מעתה אחרי החורבן אפשר לגלות אהבה זו גם מחוץ לבית המקדש על ידי העסק בתורה בד' אמות של הלכה, ששם מתגלה אהבה גדולה זו בין הקב"ה לכנסת ישראל.

מעתה ירווח לנו להבין מה עמקו דברי התנא האלקי רשב"י, שמבאר הטעם לנגעי בתים: "לפי שהטמינו אמוריים מטמוניות של זהב בקירות בתיהם", אשר כפי המבואר כל הענין לא היה אלא בבחינת "דרוש וקבל שכר", כי רשב"י אזל בזה לשיטתו שהבריה התיכון שבתוך הקרשים הוא יעקב אבינו, שהוריש לישראל את אהבתם הגדולה לה, שהיתה טמונה בתוך קרשי המשכן בבחינת "תוכו רצוף אהבה מבנות ירושלים".

וזהו ביאור הנמשל של האמוריים שהטמינו בקירות הבתים מטמוניות, כי האמוריים שהם כוחות הטומאה השכיחו מישראל את האהבה העצומה הטמונה בתוך הקירות, לכן החרב הקב"ה את בית המקדש כדי לגלות מטמוניות של אהבה זו בכל מקום שישראל עוסקים בתורה, ועל כך שנינו "מיום שחרב בית המקדש אין לו להקב"ה בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד", כי שם מתגלה האהבה הגדולה שהיתה במשכן בבחינת הבריה התיכון שבתוך הקרשים.

יומתק לרמז ענין זה בביאור הלשון בגמרא: "בית המנוגע לא היה ולא עתיד להיות, ולמה נכתב דרוש וקבל שכר". הרמז בזה כי בית המנוגע לא היה, אלא כל הפרשה היא רמז על חורבן בית המקדש, כדי לגלות את האהבה שהיא בבחינת הבריה התיכון שבתוך הקרשים, ועל כך באו ללמדנו איך מגלים האהבה גדולה זו: "דרוש וקבל שכר", על ידי שנדרש בתורה בד' אמות של הלכה, ונקבל שכר על הנחת רוח שגרמנו להקב"ה, שאין לו בעולמו כי אם ד' אמות של הלכה בלבד.

לכן שפך הקב"ה את חמתו על העצים ועל האבנים, לא ח"ו כאדם המחפש מקום לפרוק את כעסו, אלא בגלל שראה הקב"ה כי העצים והאבנים המכסים את אהבתם של ישראל הטמונה בתוכם, זה גרם לישראל לשכוח כי התכלית של השראת השכינה היא בזכות אהבה זו, לכן שפך הקב"ה את חמתו על העצים ועל האבנים להחריב את בית המקדש, כדי לגלות בכך את האהבה הגדולה של ישראל לאביהם שבשמים, שלא תהיה טמונה בעצים ובאבנים של בית המקדש, אלא תתגלה במלוא הודה בהדרה אפילו אחרי החורבן בגלות.

כאשר נתבונן נראה שאחרי החורבן מתגלה אהבה גדולה זו בד' אמות של הלכה, כמו שנינו בגמרא (ברכות ח.): "מיום שחרב בית המקדש אין לו להקב"ה בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד". בכך לימדו אותנו חכמינו ז"ל, כי כאשר אדם עוסק בד' אמות של הלכה, הרי הוא זוכה לגלות את אותה אהבה שהיתה טמונה בעצים ובאבנים בזמן שבית המקדש היה קיים, בבחינת "תוכו רצוף אהבה מבנות ירושלים", ובכך יש נחמה גדולה להקב"ה על חורבן בית המקדש.

הקב"ה רצה לגלות את האהבה שהיתה טמונה בקירות בית המקדש

הנה כי כן יאירו עינינו וישמח לבנו להבין הטעם שסיבב הקב"ה בשעת החורבן, שהוציאו הגוים מבית המקדש את הכרובים כשהם מחוברים יחד, כי הן אמת שהרשעים הללו התכוונו ללעוג על ישראל, אולם הקב"ה ביקש ללמד בכך לקח נשגב לכל אחד מישראל, שתכלית החורבן היא לגלות את האהבה הגדולה בין הקב"ה לישראל, שבזמן שבית המקדש היה קיים היתה טמונה בתוך הקירות בבחינת "תוכו רצוף אהבה", עד כדי כך שנשתכחה מישראל וחשבו רק על החלק החיצוני של הקירות.

נקדים עוד מה שהאריך בעל ה"תניא" ב"ליקוטי אמרים" (פרק יח), שכל אחד מישראל יש לו יראה ואהבה מוסתרות בנפשו ירושה מהאבות הקדושים, והענין בזה כי יעקב אבינו הוא שורש נשמות ישראל, שעל שמו נקראים "בני ישראל" בני יעקב שנקרא ישראל, וזהו שכתוב (דברים לב-ט): "כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו", והרי ידוע כי יעקב אבינו שמדתו תפארת כלול מכל ג' אבות הקדושים.

הנה כי כן זהו שדרש רשב"י: "והבריה התיכון בתוך הקרשים מבריה מן הקצה אל הקצה, דא הוא יעקב קדישא שלימא", ללמדנו כי מה שהשרה הקב"ה את שכינתו בתוך המשכן, הוא בגלל האהבה הגדולה של כלל ישראל שהיתה טמונה בתוך הקרשים בבחינת: "תוכו רצוף אהבה מבנות ירושלים", ששורשה מיעקב אבינו שורש נשמות ישראל, נמצא כי קדושתו של יעקב היא הבריה התיכון שבתוך הקרשים, שבזכותו השרה הקב"ה את שכינתו במשכן.

בשעת החורבן שכחו ישראל את האהבה שבתוך הקרשים

בדרך המלך נלך לבאר בזה מה שאמר אסף מזמור, על מה ששפך הקב"ה את חמתו על העצים ועל האבנים, כי לפני החורבן חטאו ישראל, משום ששכחו שהקב"ה משרה שכינתו בבית המקדש רק בזכות האהבה הטמונה בתוך הקרשים, וטעו לחשוב שהקב"ה משרה שכינתו בבית המקדש משום שהוא בנוי בכל הפאר שראוי לאלקי עולם.

כתוצאה מכך התדרדרו לעשות ככל העולה על רוחם, בחשבם שאחר כך יביאו קרבן בבית המקדש כדי לרצות את הקב"ה, כמו שצווח הנביא (ירמיה ז-ט): "הֲגִנֵּב רֹצֵחַ וְנָאֵף וְהַשְׁבֵּעַ לְשָׁקֶר וְקִטֵּר לְבַעַל וְהָלַךְ אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא יִדְעֶתֶם, וְכַאֲתָם וְעַמְדָתָם לִפְנֵי בַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר נִקְרָא שְׁמִי עָלָיו וְאִמְרָתָם נִצְלָנוּ, לְמַעַן עֲשׂוֹת אֵת כָּל הַתַּעֲבֻבוֹת הָאֵלֶּה".

תודתנו וברכתנו נתונות לאלו שנדבו את הוצאת הגליון לזיכוי אחינו בני ישראל

משפחת מהדב הי"ו - לעילוי נשמת אמם האשה החשובה מרת לאה בת וירג'ני ע"ה

להורדת המאמרים shvilei.com
לקבלת המאמרים באימייל: mamarim@shvileipinchas.com